

Medaleid JA DIPLOMEID MEIE ÜLIÕPILASTELE

NSV Liidu Kõrgema ja Keskerihariduse ministri 31. juuli 1974. a. käskkirjas nr. 648 on autasustatud 1973/74. õppeaasta üleliidulisest üliõpilaste teaduslike tööde konkursist osavõtnud TPI üliõpilasi alljärgnevalt:

Medaliga «Parima üliõpilaste teadusliku töö eest».

Peep Sürjet (ehitusteaduskond) töö eest «Tihendatava kihi paksuse valiku alused pinnase tihendamisel kummiratsetega rullidel». Juhendaja v.-õp. A. Putk.

Olga Sirokovat ja Jevgeni Sirokovit (ehitusteaduskond) töö eest «Sadulakujulise rippkatuse kontuuri paigutuste määramine». Juhend. prof. V. Kulbach.

NSV Liidu Kõrgema- ja Keskerihariduse Ministeeriumi ja ÜLKNÜ Keskkomitee diploma.

Ljudmilla Mišuninat (majandusteaduskond) töö eest «Tööväljakuse sõltuvus subjektiivsetest faktoritest tehase «Volta» ühtse seeria tsehhis». Juhend. dots. J. Fominõh.

Kersti Käremat ja Helgi Hagu (keemiateaduskond) töö eest «Immobiliiseeritud penitsilliinamidaasi omadused ja kasutamise uurimine». Juhendajad dots. kt. E. Siimer, vanemteadur M. Kreen, aspirant M. Mandel.

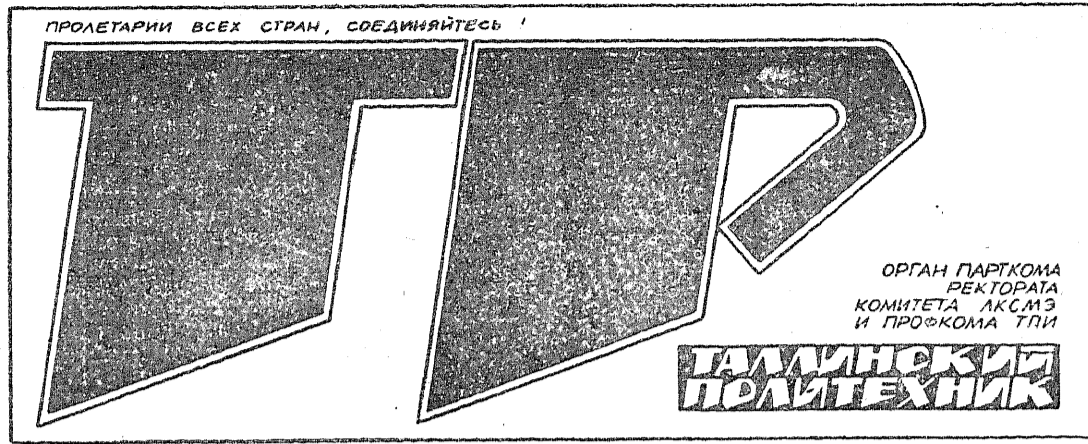
Tiit Kruusmanni (elektroautomaatikateaduskond) töö eest «Elektrivarustussüsteemide lühisvoolupiiraja». Juhend. v.-õp. J. Järvik.

Urve Heiterit (elektroautomaatikateaduskond) töö eest «Kombinatsiooniskeemide testide genereerimise algoritm». Juhend. v.-õp. R. Ubar.

Rain Nigulit ja Mati Vaherit (ehitusteaduskond) töö eest «Kõverjoonelise armatuuriga äärelükmes raudbetoonist silindrilise kooriku uurimine». Juhend. dots. Ü. Tärno.

Vladimir Aru (ehitusteaduskond) töö eest «Gaasivarustussüsteemi töörežiimide analüüs seoses gaasitarbimise kasvuga ja üleminekuga looduslikule gaasile». Juhend. prof. A. Aitsam.

Diplomiga autasustati ka medalit väärinud tööde juhendajaid prof. **Valdek Kulbachi** ja vanemõpetajat **Aksel Putki**.

Nr. 26 (756)

Neljapäeval, 10. oktoobril 1974

XXVI AASTAKAIK

REKTORAADI NÕUPIIDAMISEL

1. oktoobril toimunud rektoraadi nõupidamisel oli päevakorras

- ehitusjaoskonna töö arutelu,
- arutati läbi sotsialistliku võistluse juhendid,
- dekaanide informatsioon õppevõlgnevuste likvideerimisest,
- problemlaboratooriumide töötajate premeerimine,
- informatsioon sotsialistliku koostöö komplekslepingute sõlmimisest.

KINGSEPAL POLE SAAPAIID JALAS EGA RÄTSEPAL ÜLIKONDA SELJAS.

Ehitusteaduskonna töö arutelu viis tahtmatult selle ütlemise juurde välja. Instituudil, kes ise valmistab ette ehitusala spetsialiste, peaksid olema eeldused ehitusjaoskonna ideaalseks tööks. Ehitusjaoskonna tööga tutvunud kontrollkomisjoni esimehe dotsendi kt. A. Putki ettekanne praegusest olukorrast aga näitas vastupidist. Ehitusjaoskonnas tulid ilmsiks tõsised puudused, mille juured, nagu nenditi, ei peitu viimases ajas, vaid juba mitmes aastast.

Mis siis viga? Mõningaid väljavõtteid kontrollkomisjoni esimehe ettekandest.

- Tööde organiseerimises ja korralduses esineb suuri puudusi. Rikutakse töö sisekorra eeskirju. Objektidel ei alustata tööd kell 8, vaid märksa hiljem. Tööpäev lõpetatakse enne ette-

nähtud aega. Puudutakse omavoliliselt töölt.

• Töö halva organiseerimise ja nõrga töödistsipliini tõttu on tööväljakus väike.

• Rektoraadi otsusega 8. jaanuarist 1974 kinnitatud instituudi hoonete kapitaalremondi plaan on täidetud küll üldmõttes, kuid tähtjaks ei lõpetatud mitmeid töid, mis on vajalikud uue õppeaasta ettevalmistamiseks.

• Tööde mehhaniseerimine on madalal tasemel. Olemasolevaid seadmeid ja ehitusjaoskonna kasutusse antud veoautosid kasutatakse väikese efektiivsusega.

• Ehitusjaoskonna meistrite kvalifikatsioon jätab soovida.

• Annab tunda plaanipärasust ja vähene organiseerimine.

• Korras ära on jaoskonna dokumentatsioon.

• Ei suhtuta heaperemehelikult ehitusmaterjalidesse — nende hoideplatsidel puudub valve. Asjatult on veel juurde tellitud materjale, mida laos jätkub niigi mitmeks aastaks.

• Jaoskonnas valitsev mikroklima pole normaalne.

• Jalule tuleb seada töödistsipliin, mis on käest ära.

Kuulati ära ehitusjaoskonna juhataja K. Malla ettekanne. Nagu selgus, tuleb ehitusjaoskonnas siiski toime aastaplaani täitmisega ja III kvartali plaani loodetav täitmine on 107%. See muudugi ei anna õigust jätkata jaoskonna tööd samas vaimus. Seda enam (nagu märkis oma sõnavõtus haldusprorektor H.

Eesmaa), et TPI ehitusjaoskonna ülesandeks saab lähemal aastal järjest enam TPI oma hoonete remondi kõrval olema ka väiksemaid ehitustöid, mida ehitusministeeriumi süsteemis ei tehta. Meie ehitusjaoskonnalt ootavad abi ka teised õppeasutused (hiljuti oldi ametis TEMT-i söökla ja konservatooriumi katlamaja remontimisel).

Nõupidamine kohustas ehitusjaoskonna juhatajat K. Malla, jaoskonna inseneri ja meistreid ühel nõul ja jõul kõrvaldama ehitusjaoskonna töös puudused, mis takistavad normaalset tööühkkonda ega luba ehitusjaoskonnal areneda ühes sammus kogu instituudiga.

SOTSIALISTLIK VÕISTLUS.

Elavalt arutati nõupidamisel sotsialistliku võistluse juhendit. Selle üksikute osade kohta esitati hulk küsimusi ja tehti oma-poolseid ettepanekuid.

Kuna juhend pole lõplikul kujul veel kinnitatud, teeme selle tähtsamatest punktidest juttu lehe edaspidistes numbrites. Esialgu niipalju, et tänavusest õppeaastast alates on võistluse haaratud instituudi kõik üksused. Võistluse juhend on diferentseeritud vastavalt kolmele võistlevale grupile:

- teaduskonnad, kateedrid, laboratooriumid, isemajandavad osakonnad, muud osakonnad ja allasutused;
- õpperühmad;
- ühiselamud.

Iseseisva töö edendamiseks

1974./75. õ.-a. üliõpilaste täppisteadusalaste referatiivsete teaduslike tööde konkursi juhend. Eesmärk.

Üliõpilaste teadmiste süvendamine ja kirjanduse iseseisva läbitöötamise oskuse omandamine täppisteaduste alal. Osavõit.

Konkursist võivad osa võtta kõik TPI 1974./1975. õ.-a. esimese, teise ja kolmanda kursuse üliõpilased, nii päevasest, öhtusest kui ka kaugõppe teaduskonnast.

Töödele esitatavad nõuded.

Konkursstööd võib kirjutada ainult žürii poolt väljakuulutatud teemadel. Teemad esitatakse matemaatika, füüsika, teoreetilise mehaanika, ehitusmehaanika ja anorgaanilise keemia kateedrite poolt — iga kateeder 4—5 võistlusteemat, määrates igale neist ühtlasi konsultandi, kelle poole on üliõpilasel võimalik pöörduda teema käsitlemise meetodika ja kirjanduse valiku küsimustes.

Referatiivsetes konkursstöödes ei nõuta autoriilt uusi teaduslikke tulemusi, küll aga antud teema märksa sügavamalt käsitlemist, kui seda näevad ette kehtivad õppeprogrammid.

Tööd vormistatakse kas masinkirjas või selgesti loetavas käekirjas. Soovitav maht 20—30 masinkirjalehekülge.

Tööde esitamine.

Tähtjaks on 7. aprill 1975. a. Tööd esitatakse TPI ÜTÜ Nõukogule (kolmas korpus, tuba 313) ühes eksemplaris eesti või vene keeles koos kasutatud kirjanduse loeteluga. Töö tiitel-lehel peab olema märgitud teema, autori märgusõna, töö valmistamise aasta. Koos tööga esitatakse sama märgusõnaga varustatud ümbrik andmetega autori ees- ja perekonnanime, õpperühma ja konsultandi kohta.

Hindamine.

Konkursstööde hindamiseks määravad matemaatika, füüsika, teoreetilise mehaanika, ehitusmehaanika ja anorgaanilise keemia kateedrite juhatajad kateedrite õppejõududest koosneva komisjoni, kes vaatab läbi ja retsenseerib oma kateedri poolt väljakuulutatud teemadele kirjutatud konkursstööd. Ettepanekud tööde premeerimiseks esitavad alakomisjonid konkursi peakomisjonile.

Järg. 2. lk.

Meie

TUBLIMAD

Sügissemestril saavad nmmelisi stipendiume järgmised meie instituudi üliõpilased.

V. I. Lenini nimelist stipendiumi:

Monika OIT	LS — 91,
Tiiu SOONURM	EE — 71,
Tõnu RAAG	MP — 51,
Ants KIKAS	TP — 71,
Nikolai ZENEVITS	AL — 57,
Hergi KRUSIMAA	KÜ — 51,
Ene ILISON	TL — 91

J. Lauristini nimelist stipendiumi:

Priit VILBA	ET — 71,
Roode LIAS	TE — 71.

H. Pöggelmanni nimelist stipendiumi:

Inna VOLOŠINA	MM — 97.
---------------	----------

J. Anveldi nimelist stipendiumi:

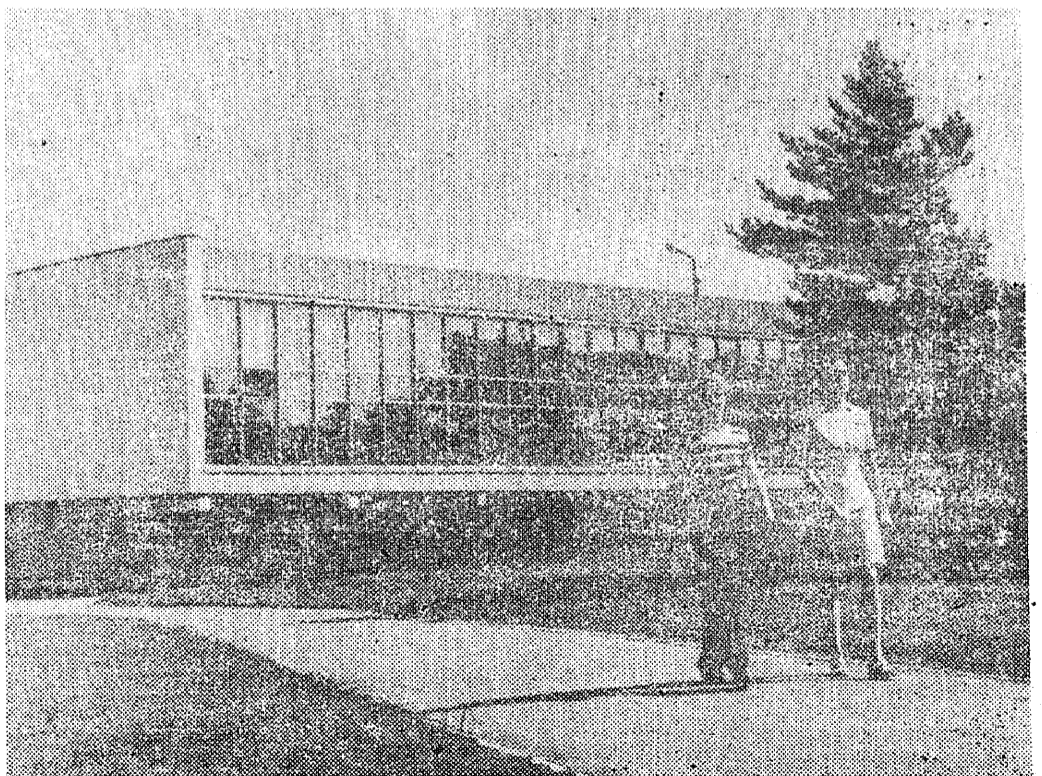
Liis STAVITSKI	TI — 71,
Hannes TEDER	KP — 51.

E. Lenzi nimelist stipendiumi:

Vello ERVIN	LE — 91.
-------------	----------

V. Kingissepa nimelist stipendiumi:

Ivo VARUSK	AO — 51.
------------	----------

• Meie raamatukogu.

Iseseisva töö edendamiseks

(Algus 1. lk.)

Peakomisjoni otsuse kinnitab TPI rektor oma käskkirjaga. Otsus esitatakse rektorile kinnitamiseks 25. aprilliks 1973. a. Konkursi tulemused kuulutatakse välja 1. mai pidulikult aktusel.

Parimatele töödele on ette nähtud järgmised rahalised preemiad:

10 esimest preemiat 4 30 rbl., 10 teist preemiat 4 20 rbl., 10 kolmandat preemiat 4 15 rbl.

Rahalised preemiad makstakse välja ainult päevaste teaduskondade üliõpilastele. Ohutuse ja kaugõppe teaduskonna üliõpilasi premeeritakse diplomiga ja mälestuseseisega.

Peakomisjoni otsuse vastava tasemega tööde puudumisel jätta osa preemiad välja andmata või ettenähtud üldsumma ulatuses preemiad ümber jagada.

Lisaks premeeritud töödele on hindamiskomisjonil õigus esitada paremaid töid arvamiseks TPI rektori käskkirjaga.

Auhinnatud ja aramärgitud tööd võtavad kateedrid ühe komponendina arvesse üliõpil-

laste õppeedukuse hindamisel antud semestril. Lisaks sellele saavad premeeritud tööde autorid ÜTÜ arvestusse 0,10 punkti, aramärgitud tööde autorid 0,05 punkti. Saadud punktid liidetakse õppeaasta keskmisele hindele.

KONKURSSTÖÖDE TEMAATIKA.

MATEMAATIKA.

«Operatsioonide teooria ülesandest».

Konsultant: prof. kt. M. Levin.

«Matemaatilise analüüsi ajaloost».

Konsultant: v.-õp. R. Kolde.

«Hüperkompleksarvud».

Konsultant: dots. F. Viichmann.

«Kasgradiendi meetod lineaarsete võrrandite süsteemide korral».

Konsultant: v.-õp. A. Jögi.

FÜÜSIKA.

«Nobeli preemiaga autustatud Nõukogude Liidu füüsikute teaduslik pale».

Konsultandid: dots. T. Trofimova, dots. R. Pakkas, ass. M. Vahemetsa.

«Plasma ja selle rakendusi».

Konsultandid: dots. V. Maasik, v.-õp. L. Pakkas, v.-õp. V. Veimer.

«Seisvad lained».

Konsultandid: dots. E. Timma, dots. G. Mets, v.-õp. N. Lump.

«Elementaarosakeste kiirendid».

Konsultandid: dots. kt. E. Rusalep, dots. kt. A. Paat, v.-õp. J. Meitre.

«Meid ümbritsev keskkond — hääli, valgus».

Konsultandid: v.-õp. T. Pikka, v.-õp. J. Valdur.

TEOREETILINE MEHAANIKA.

«Mehaaniliste süsteemide tasakaalutingimused».

Konsultant: v.-õp. T. Liiva.

«Punkti kiirendus».

Konsultant: v.-õp. H. Reivik.

«Resonants mehaanilistes süsteemides».

Konsultandid: dots. kt. K. Kenk, asp. G. Arjassov.

«Kineetilise momendi teoreem. Kineetilise momendi jäävus».

Konsultant: dots. A. Tümanok.

TUGEVSUSÕPETUS.

«Tahke keha mehaanika suurkujud».

Konsultant: dots. A. Jürgenson.

«Metalli purunemise füüsika».

Konsultandid: dots. K. Ollik, dots. U. Raukas.

«Painde teooria täpsustatud seades».

Konsultandid: dots. E. Jögi, dots. A. Jürgenson, dots. L. Poverus.

«Mudeldamine tugevusõpetuses».

Konsultant: dots. O. Roots.

KEEMIA.

«Tasakaal elektroütlahustes».

Konsultandid: dots. V. Vilbok, dots. A. Siirde, v.-õp. L. Pets, dots. E. Arumeel.

«Koordinaativse sideme teooria».

Konsultant: dots. V. Kallast.

«Kaaliumpermanganaat leelises keskkonnas».

Konsultant: dots. K. Help.

«Plii».

Konsultant: dots. R. Ott.

Pärastlõunaks muusikat ja kirjandust

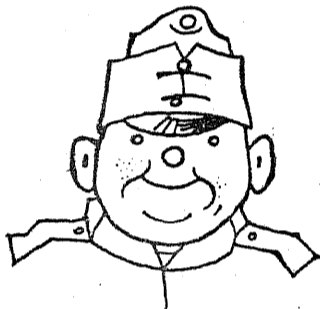
Keelte rahvaülikooli ettevõtmisel toimus esmaspäeval kirjanduslik-muusikaline pärastlõuna, mis oli pühendatud Saksa DV 25. aastapäevale.

Pedagoogilise Instituudi saksa keele õppejõud Rita Tasa andis põgusa ülevaate SDV kirjandusest selle algaastatest peale, jagades 1949. aastal loodud vabariigi kirjanduse kolme etappi: sõjajärgne periood, pöördepunkt 1959. aastal, mil hakati eriti huvi tundma kaasaja probleemide vastu, ja viimased 3—4 aastat. Ettekande muutsid vaheldusrikkaks katkendid saksa autorite teostest ning kontsert, milles osalesid meeskvarlett RAM-1, solist Aleksander Sarapuu ja ENSV teeneline kunstitegelane Volde-mar Kuslap. Muusikaliseks lõpetuseks kõlasid nii SDV-s kui meil populaarsed Schuberti, Beethoveni, Brahmsi ja Mozarti laulud.

URMI REINDE

Ühiselt veedetud päevad

2

9. juuli

algas töises praktikameeleolus. Alustasime ESKA-tehasest, mis ekspordib 60% toodangust. Püüdsime esineda tõeliste majandusteaduskonna üliõpilastena ja muudkui ühiselt, saamaks ettevõtte üldpilti.

Siinkohal mõned arvulised andmed: aastatoodang 226 000 jalgratast, kulud kaubatoodangu 1 krooni kohta 85 hellerit, keskmine palk 1950 krooni kuus, keskmine palk ITP-1 koos preemiaga (20%) 2600 krooni, keskmine normitüümine 140% (teoksil tariifireform ja oodatav 105%).

Ettevõtte demonstratsiooni saalis meeldis meile kõige enam praegu terve maailma vallutanud jalgratas «Favorit», mille tootmist me hiljem tsehhides ka nägime.

Küsisid saime sel päeval tõesti palju. Pärast lõunat oodati meid Tšehhoslovakkia KP Chebi rajoonikomitees. See oli kaunist istumine, sest vestlus puudutas riigi kodanike igapäevase elu korraldust. Chebi rajoonist: pindalal 110x95 km elab 82 000 elanikku. Majanduses on esikohal kergetööstus (tekstiili- ja õmblusvabrikud), järgneb teenindus (lisaks kohalikele vajadustele veel kolme rahvusvaheliselt tuntud kuurordi tarbeks), kolmandal kohal on põllumajandus. Ligi 30% töövõimelisest elanikkonnast töötab turismi või teeninduse alal.

Järgmine päev oli põllumajanduslik. Alustasime istumisega ümber koosolekutalaua põllumajandusvalitsuses, seejärel sõidutati meid kolme loomalauda. Loomad nagu loomad ikka, detailsema vahe tegemiseks jäi puudu zootehnika alastest teadmistest. Mõttes olime rõõmsad, et me põllukultuuride osas oma sõna kaasa ei pidanud ütleva. Urbaniseerimisprotsess on omad jäljed jätnud ja meil tulnuks punastada.

Päeva keskosa kuulus kultuurprogrammile. Sõitsime Prantiškovy Lázněsse. Kuuror-

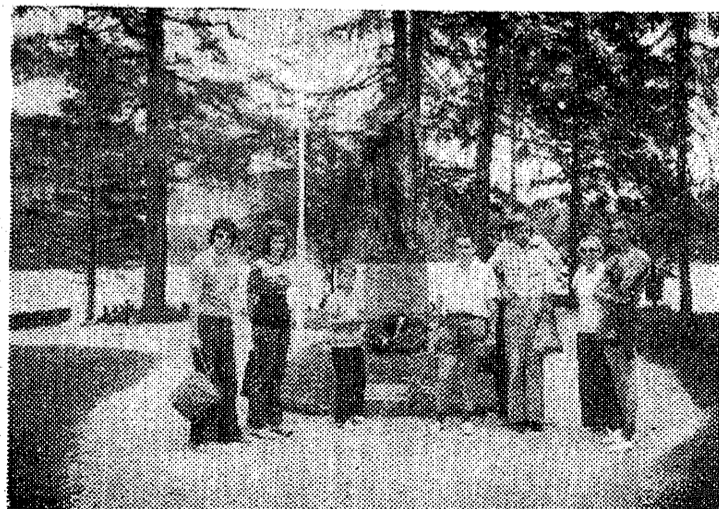
dist tagasituleku stiimul oli ahvatlev — päev jätkus ekskursiooniga Chebi õlletehasesse. Olle kõrvale räägiti palju asjalikku: tehas asutati 1872. aastal aktsiaseltsina, möödunud aastal ulatus toodang 2 880 000 deka-liitriini, sellest 56% pudelites.

11. juuli.

Hommik oli pilvine ja tibutas vihma. Sellele tähelepanu pööramata astusime otsustavalt Chebi kindluse poole, tutvuma ainulaadse vanarooma ehituse varemetega. Pärast seda jälle rongi. Tagasisõit Prahasse viis läbi Mariánské-Lázně. Isegi uduvihmas väga põnev kuurort. Linnakese peatänav oli nagu XIX sajandi arhitektuuri ja luksuse muuseum. Jalutasime mööda alleesid, imetlesime mineraalvee joomise omapärast rituaali ja tundisime imelikke valuturgatusi sisikonnas. Mis parata, autosugestioon!

PRAHA!

Imepärane tuhandeaastane Prah! Kümneks päevaks said meist Sinu kodanikud. Jalutasime Hradcanyst üle Karli silla Staré Městosse, tunglesime Vaclavi väljaku tiptunniliikluses, vaatasime raekoja tornis igal täistunnil korduvat apostlite ringkäiku ning nägime palju, palju muud. Tundisime end meeldivalt koduselt. Tallinn, meie armas kodu- ja õpingute-linn, Sa oled nõnda toredalt igas ruumidimensioonis vähen-datud Praha moodi. Tuttavalt

● Štřebske Plesos.

ENE ILISON

kõverad tänavad, keskaegse aja-looga majad...

Raske on eraldada ühte Prahas veedetud päeva teisest, kõik nad möödusid pingeliselt ning parem on meenutada nähtud teemade kaupa.

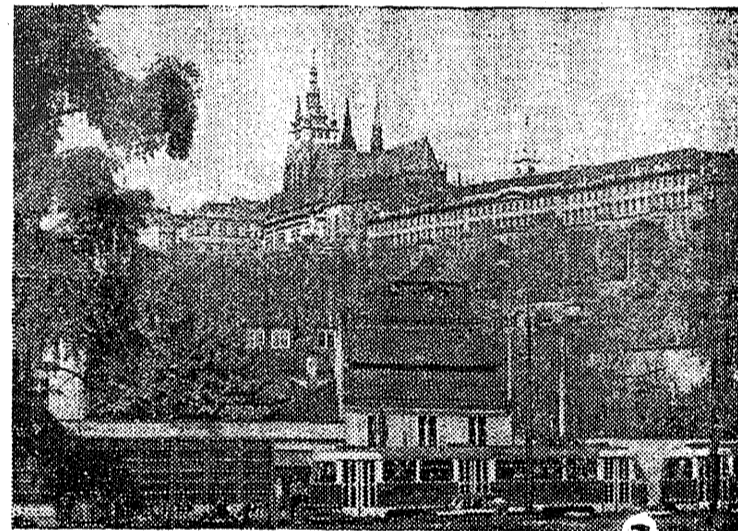
● PRAKTIKA.

Vastuvõtt Praha Kõrgema Majanduskooli põllumajandus-ökonoomika kateedris. Ametlik tutvumine kateedrijuhataja dotsent D. Chomaga, küsimised-kostmised seni nähtu ja veel plaanis oleva üle. Seejärel vastuvõtt tootmisökonoomika teaduskonna dekaani prof. V. Li-bali juures.

Piimakombinaat Plana nad Lužnices. See oli Lõuna-Tšeh-hias asuva piimatöötlemiskoon-dise kõige suurem ettevõtte, toodanguks pastöriseeritud piim, piimapulber, juust, või, jogurt. Vedelal kujul väljastatakse ainult 35% toodangust. Ettevõtte oli kaasaegse sisseadega ja väga huvitav.

Tutvustime Põllumajanduse ja Toiduainete Tööstuse Instituudi organiseerimise ja ökonoomika osakonna tööga. Tegemist oli instituudiga, kus tegeldi ettevõtete majandusliku tegevuse parema organiseerimise probleemidega.

Praha-Modřany asuv šokolaadivabrik «Orion». Meie kü-laskdik sinna magusate lõhna-

● Praha.

dega täidetud majja välitas kolm päeva. Tuleb ausalt tunnistada, et magusast me isu täis ei saanudki. Suurema osa ajast võisime vaadata vitriini-klasi taga asuvat paremate toodete näitust. Magusasõpra-dele veel niipalju, et seal toodetud šokolaad pole nii magus kui meil pakutav. Tsehhides ringkäigu ajal otse tootmisliini-delt proovitud kommidest olid mõned küll imehead. Hea mul-je jättis ettevõtte arvutuskes-kus, vabariigi moodsaim. Selle võimsus katab ühe vahetuse jooksul 1200 tonni šokolaadi kuus tootva ettevõtte vajadu-sed, ülejäänud aja töötatakse teiste toiduainetetööstuse ette-võtete tarbeks.

Siia juurde tuleb kindlasti lisada külastatud muuseumid ja kunstinäitused, vaadatud fil-mid, jalutatud kilomeetrid ja kuulsad õllekeldrid «U Fleků», «U kalicha» ja «U Tomáše», kuhu Eestimaa mees ilmtingi-mata sisse astus.

Meie reis oli otsas. Pead mul-jetest tulvil, kohvrid käe otsas, vantsisime rongile. Nukker tun-ne oli. Nagu siis, kui tuleb hü-vasti jätta hea sõbraga. Maail-mas ei kordu midagi kaks korda täpselt ühtmoodi, nii ka need toredad kaastelgud veedetud ühisel päeval selle suve juulikuus Tšehhoslovakkia So-sialistlikus Vabariigis.

lina elu peatamise võimatusest, piinlikult korras uus Lidice ja jälle roosid, roosid...

● MEELELAHUTUS.

Nii nagu meilgi oli Praha suurtes teatrites suvevaheaeg. Seetõttu jäi vaatamata tsehhide rahvuslik uhkus Narodni divadlo ehk Rahvateater. Nägime Černý divadlo, musta teatrit, omapärast pantomiimi ja efek-tivset värvide kombinatsiooni. Kuulasime Mozarti muuseumi suveaias Bertramkal kammer-muusika kontserti, kus õõbik laksutas võidu terve orkestriga.

Siia juurde tuleb kindlasti lisada külastatud muuseumid ja kunstinäitused, vaadatud fil-mid, jalutatud kilomeetrid ja kuulsad õllekeldrid «U Fleků», «U kalicha» ja «U Tomáše», kuhu Eestimaa mees ilmtingi-mata sisse astus.

Meie reis oli otsas. Pead mul-jetest tulvil, kohvrid käe otsas, vantsisime rongile. Nukker tun-ne oli. Nagu siis, kui tuleb hü-vasti jätta hea sõbraga. Maail-mas ei kordu midagi kaks korda täpselt ühtmoodi, nii ka need toredad kaastelgud veedetud ühisel päeval selle suve juulikuus Tšehhoslovakkia So-sialistlikus Vabariigis.

Väitekirja kaitses Verner Kikas

TPI ehituskonstraktsioonide kateedri dotsent ning ehitusmaterjalide teadusliku uurimise laboratooriumi teaduslik juhendaja Verner Kikas kaitses 1. oktoobril TPI nõukogu ees doktoriväitekirja «Põlevkivituhk-tsementide uurimine ja kasutamine».

Nimetatud väitekirja autor panus meie valitsuse otsuste ja määruste elluviimisel ehitusmaterjalide, eelkõige tsemendi tootangu suurendamisel. Oli vaja lahendada tsemenditööstuse tooraine probleem perspektiivikalt, lähtudes hinnaliste looduslike ressursside ratsionaalsusest ja kompaktselt kasutamist, ning hoida keskkonda saastumisest.

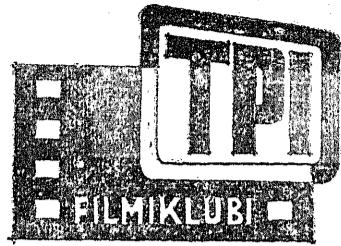
Väitekirja autor valis välja variandi, mille puhul antud probleemi lahendamisel kasutatakse soojuselektrijaamade jääkprodukti — lendtuhka. Teatavasti eraldavad 2 kõige suuremat soojuselektrijaama meie vabariigis igal aastal 10 miljonit tonni tuhka. Niisugune hulk moodustab enam kui 10% Nõukogude Liidu soojuselektrijaamades tekkivast tuhast ja räbust.

V. Kikas uuris seoseid põlevkivituhkade koostise ja omaduste vahel ning tõi välja optimaalse koostisega tuhad, mis lubavad anda efektiivseid, kõrge aktiivsuse ning tehniliste näitajatega põlevkivituhksideaineid. Seejuures peab märkima, et põlevkivituhkade kasutamine tsemenditööstuses osutub väga keeruliseks tehniliseks probleemiks, kuna tuhad sisaldavad tunduvalt hulgaliselt portlandtsemendi koostises ei peeta soovitatavaks.

Kolmkümmend aastat kestnud uurimistöö tulemusena töötati välja optimaalse koostise ning omadustega lendtuhha fraktsioonide saamise meetod ehitusmaterjalide tööstuse jaoks. Loodi täiesti uued kõrgekvaliteedilised põlevkivituhksideainete liigid. Kõige efektiivsemaks ja perspektiivikamaks osutus põlevkivituhk-portlandtsement, mis ei ole portlandtsemendi asendaja, vaid iseseisev kõrgekvaliteetne sideaine. Uurimistel on kindlaks tehtud, et sel kiirelt kasvavale kõrge-margilisel tsemendil on rida eeliseid võrreldes teiste tsementidega, ja seda kasutatakse eriti vastutusrikaste aurutatud raudbetoonelementide tootmisel. Tsemendi võrdse kulu juures on põlevkivituhk-portlandtsemendist saadud betooni surveugevus 1,2 kuni 1,6 korda suurem kui tavalisest portlandtsemendist valmistatud betoonil. Viimase 10 aasta jooksul on seda tsemendi toodetud enam kui 350 tuhat tonni. Lähemal ajal tõuseb selle tootmine 300 tuhandele tonnile aastas ja seejuures saavad majanduslik efekt ulatub 2,3 miljoni rublani aastas.

Efektiivsete põlevkivituhk-ehitusmaterjalide uurimise ja juurutamise eest on V. Kikas saanud 4 autoritunnistust ja kahel korral hinnatud Nõukogude Eesti preemiaga.

Polütehnilise Instituudi nõukogu ja oponentid tehnika-doktorid professorid V. V. Stolinov Leningradist, I. V. Kravtšenko Moskvast ja I. Opik Tallinnast andsid väitekirjale kiitva hinnangu.

Helsinglased FILMI- KLUBIS

Erandlikult kogunesid filmiklubilased seekord neljapäeval, 3. oktoobril. Kohtuti Helsingi Kõrgema Tehnikakooli üliõpilaslidu esindajatega.

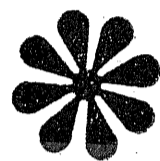
Klubilasi tervitas külalisdelegatsioon juht Toivo Mäkynen. Timo Kukkasmäki rääkis pikemalt Helsingi Kõrgema Tehnikakooli filmiklubist «Montaaž».

Järgnes Eestit tutvustav värvilühifilm «Kõige väiksem». Sellele reageerisid külalised aplausiga. Täispika filmina näidati seekord «Mosfilm» maailmakuulsat režissööri Andrei Tarkovski kaheseerialist «Solarist». Oli meeldiv tutvustada

külalistele selle filmi kaudu ka meie Jüri Järvetit.

Stanislaw Lemi samanimelise ulmeromaani põhjal valminud «Solaris» sai Cannes'i XXV rahvusvahelisel filmifestivalil zürri suure eripreemia. Eks seleta ka see osaliselt õhtust osavõtjate suurt arvu. («Solarist» näidati filmiklubis ka möödunud hooajal). Üldse on huvi Andrei Tarkovski filosoofiliselt tihedate ja mõtteerksate filmide vastu kasvanud kogu maailmas. Lähemal ajal on A. Tarkovskit oodata Tallinnasse ja siis ka meie filmiklubisse.

REET RISTLAAN
TP-11

VÄÄRT ÜRITUS

ALUSTAB KUJUTAVA KUNSTI RAHVAÜLIKOO

Kes meie majas juba pikemat aega töötanud või õppinud, tunneb ja teab kindlasti üht väärt üritust, millest tehnikainimestele silmaringi laiendamisel palju kasu on.

Niisiis, TPI KUJUTAVA KUNSTI RAHVAÜLIKOO, mis alustab ka tänava sügisel.

- Eeloleval semestril on kavas:
- 17. oktoobril «Vararenessanss Itaalias».
- 31. oktoobril «Kõrgrenessanss».
- 14. novembril «Hilisenessanss».
- 28. novembril «Barokk».
- 12. detsembril «Rokokoo».
- 26. detsembril «Klassitsism».

Lektoritena esinevad kunstiteadlased L. Gens, J. Kangilaski, J. Keevallik, L. Soonpää, H. Üprus.

Loengud on neljapäeviti algusega kell 17 auditooriumis AI-202.

Abonemete saab osta toast AI-411A (telefon 537-079) ja ruumist AIV-207 (telefon 532-724). Vabadele kohtadele võetakse kuulajaid ka väljastpoolt instituuti.

Abonement maksab üks rubla kakskümmend kopikat. Ekskursioonid-praktikumid Eesti NSV ja vennasvabariikide (võimaluse korral ka välismaa) kunstivaramutesse toimuvad eri graafiku kohaselt ja eraldi tasu eest.

Kujutava kunsti rahvaülikooli nõukogu.

Kuuldused, et RSK on õndsana hingusele läinud, on tugevasti liialdatud

Just sellises teadmises lahkus veerandsada huvilist Rõhvas-vaheliste Suhete Klubi esimeselt koosistumiselt.

Kui sina, oled sa esimesel kursusel või juba teenekas tekkikandja, tahad paremini mõista maailma sündmuste keerdkäike ja vaielda, siis tee seda meiega koos. Esimene võimalus selleks on 21. oktoobril. Siis kuulame TOOMAS ALATALU.

RSK CONTRA POLIITILINE PIMEDUS!

● Möödunud kolmapäeval kohtusid «Tallinna Polütehniku» venekeelse numbriga tegijad ja lugejad meie majas «Molodjož Estonii» toimetuse liikmetega. Arutati nii vabariiklikku ajalehte kui instituudiliste huvitavaid üliõpilaspõhiseid probleeme. Lepiti kokku edasiste kohtumiste suhte.

Harry Esop — 60

Elektrisüsteemide kateedri dotsent Harry Esopi sünnist on möödunud 60 aastat.

Harry Esop on üks vähestest TPI õppejõududest, kes on olnud seotud meie instituudiga juba selle loomisest peale. 1936. aastal, kui avati Tallinna Tehnikakool, oli Harry Esop esimeste üliõpilaste seas. Sõja tõi

tu tui õpingutesse vahe ja TPI lõpetas praegune juubilar 1946. aastal. Samast aastast alates töötab ta TPI-s õppejõuna, algul assistendina ja vanemõpetajana ning alates 1960. aastast dotsendi ametikohal. 1963. aastal omistati dotsent Harry Esopile tehnikakandidaadi kraad.

Dotsent Harry Esop on viimase 25 aasta jooksul õpetanud kõiki elektrijaamade, -võrkude ja süsteemide erialade lõpetanud. Peamised dotsent Harry Esopi poolt loetud õppeained on lühivoolud, relekaitses, süsteemide automaatika, telemehaanika ja siirdeprotsessid elektrisüsteemides.

Dotsent Harry Esopi meetodiline töö on olnud väga laiaulatuslik, ta on olnud enamiku elektrisüsteemide kateedri laborite juures, tõlkinud ja kirjutanud õpikuid, avaldanud kõrgema kooli õppemetoodikat käsitlevaid artikleid.

Dotsent Harry Esop on 60 aasta jooksul palju teha jõudnud, jõudu ja jaksu edaspidiseks!

KOLLEEGID

OLI JA EI OLNUD KAH

Septembris viimasel nädalavahetusel kogunes Klooga punkebaasi tore seltskond. Parasjagu lõbusad, parasjagu korralikud, päris tudengite kohta küll veel väheste pealehakkamisega, kuid kõrvalt vaadates paraja potentsiaaliga tüdrukudpoisid kujutasid endast esimeste kursuste spordiaktiviste. Sellise hea seltskonnaga ja päikesepaisteliste ümadega pidi laager õnnestuma. Ja õnnestuski! Tore korvpalliturniir, mille võitsid elektro-automatika esmakursused, orienteerumisjooks, kombineeritud teatejooks, rida palavaid korooni-, sulgpalli- ja lauatenislahinguid, lisaks veel saun ning kõige tähtsam — uued kontaktid, uued tuttavad. Ühelt nädalalõpulaagrilt ei oskagi nagu esialgu midagi rohkemat soovida. Puhkus oli missugune!

Ent ajal on küljes ka paar konksu. Laager polnud ju mõeldud puhkuseks, (kuigi ka nädalavahetuse puhkelaagrid oleksid igati teretulnud), vaid hoopiski aktiivile instituudist ja spordist informatsiooni andmiseks ning teaduskondade k/k nõukogude tutvustamiseks. Kuid mis tutvustamisest saab üldse juttugi olla, kui kohal olid ainult majandus- ja mehaanika teaduskondade esindajad. Tõsi küll, kohati nähti teaduskondi juhendavaid õppejõude (pidevalt olid esindatud majandus- ja ehitusteaduskond), kuid üks mõni kord ole mõnd alati

kuskil näha ning võib isegi juhtuda, et mägi saab Muhamediga kokku, — milleks siis sellise eesmärgiga laager?

Mis informatsiooni puutub, siis seda ikka liikus, kuid kahe päeva jaoks jäi teda kuidagi napiks ning tuli välja nii, et see, mis mõeldud põhilisena, jäi nagu kõrvalproduktiks. Pealegi ühekülgselt, sest kui spordist midagi räägiti, siis üldse ei puudutatud instituudi elu. Kuid sport on ju vaid üks osa kogu instituudis tehtavast tööst ning et hästi sportitööd juhtida, peab olema selge ülevaade ka muust. Torkas silma veel see, et unustati ära vene õppekeele rühmad. Neid oli kohal suhteliselt arvukalt, kuid loengust, isegi mitte kõige paremast, pole kasu, kui ei osata keelt, milles see toimub. Selline pealiskaudsuse valitses teiste ürituste organiseerimisel ning laagrielu korraldamisel.

Laagri õnnestumise üle võib müidugi vaielda, allakirjutavate arvates ta õnnestus, ehkki täitis teisi funktsioone, kui talle pandi ning selle eest suur aitäh meie kokaneudele ja kohalolevatele õppejõududele. Kuid siiski veel üks fakt: on ammutunud tõsi, et värskes õhus liikudes tekib inimesel hundiisu. Sel korral unustati see ära ja uuesti tõusis üles küsimus, kas sellisel tasemel on ikka vaja niisugust laagrit korraldada. KALJU, JÜRI, MIKU.

Ametiühingubüroo valimised

Oktoobrikuu esimesel päeval moodustati TPI üldteoreetiliste õppeainete ja ühiskonnateaduste teaduskondade ametiühingorganisatsioonid.

Ühiskonnateaduste teaduskonna ametiühingubüroo valiti viieliikmeline. Ametid jaotati nii: esimees ja ühtlasi olmekomisjoni esimees Marta Sõnno teadusliku kommunismi aluste kateedrist,

aseesimees ja orgmassilise, ideoloogia- ja kultuurikomisjoni esimees Norbert Peder NLKP ajaloo kateedrist,

laekursekretär Aili Tiik filosoofia kateedrist, õppe-teadusliku ja töökaitse komisjoni esimees Kaie Kerem poliitilise ökonomia kateedrist, laste ja naiste töö ning sporditöö komisjoni esimees Anne Potter NLKP ajaloo kateedrist.

Revisjonikomisjoni esimeheks valiti K. Kumm, sekretäriks H. Lepik, liikmeks M. Gasman.

Delegaatideks TPI a/ü-konverentsile valiti V. Reiman NLKP ajaloo kateedrist, K. Kerem ja K. Kumm poliitilise ökonomia kateedrist, L. Viilup filosoofia kateedrist ning M.

Sõnno teadusliku kommunismi kateedrist.

M. SÕNNO

Matkajaile

16. oktoobril algusega kell 18 toimub A-V-401 TPI matkajaklubi

AASTAKOOSOLEK.

Arutame, mis tehtud ja mis käesoleval õppeaastal plaanis, kuhu talvevahetajal suusamatkale minna ja mil viisil kõigile reisiühimulistele tipikatele põnevustpakkuvaid tegevusvõimalusi leida. Tule ja ütle ka oma sõna sekka!

TPI MATKAKLUBI JUHATUS.

